

Daniela Șontică este poetă, jurnalistă și eseistă, membră (din 2017) a filialei Brașov a Uniunii Scriitorilor din România. Este licențiată a Facultății de Filosofie și Jurnalism a Universității „Spiru Haret” din București, absolventă a cursurilor de grafică-pictură ale Școlii Populare de Artă din Buzău și a Școlii de secretariat artistic de redacție a Fundației Athenaeum București. A fost redactor sau secretar general de redacție în cadrul mai multor publicații, între care *Privirea* și *Jurnalul Național*; în prezent, este redactor la *Ziarul Lumina* și realizatoare de emisiuni la Radio TRINITAS. A inițiat și coordonează suplimentul lunar *Lumina literară și artistică* al *Ziarului Lumina*. Este prezentă în antologii și în lucrări dedicate jurnalismului românesc. Ca poetă, a debutat cu versuri în *Convorbiri literare*, în noiembrie 1989. A debutat editorial cu volumul de versuri *Arlechini într-o pădure sălbatică* (Editura Vinea, București, 1995). A publicat poeme și proză literară în *Viața românească*, *Tomis*, *Ateneu*, *România literară*, *Arca*, *Lucașfărul*, *Revista Culturală Leviathan*, *Libris*, *Lucașfărul de dimineață*, *Tiukt*, *Bucureștiul literar și artistic*, *Cafeneaua literară*, *Lumina literară și artistică*, *Caiete Silvane*, *Vatra*, *Convorbiri literare* etc.

Publicistică: *Însemnări din pridvor* (2013, Editura TRINITAS); *Oamenii Unirii* (2018, Editura TRINITAS); **Poezie:** *Arlechini într-o pădure sălbatică* (1995, Editura Vinea); *Uitați-vă prin mine* (2007, Editura Brumar); *Iubita cu nume de profet* (2014, Editura Tracus Arte); *Privileges de femme de lune* (2015, Editura Vinea).

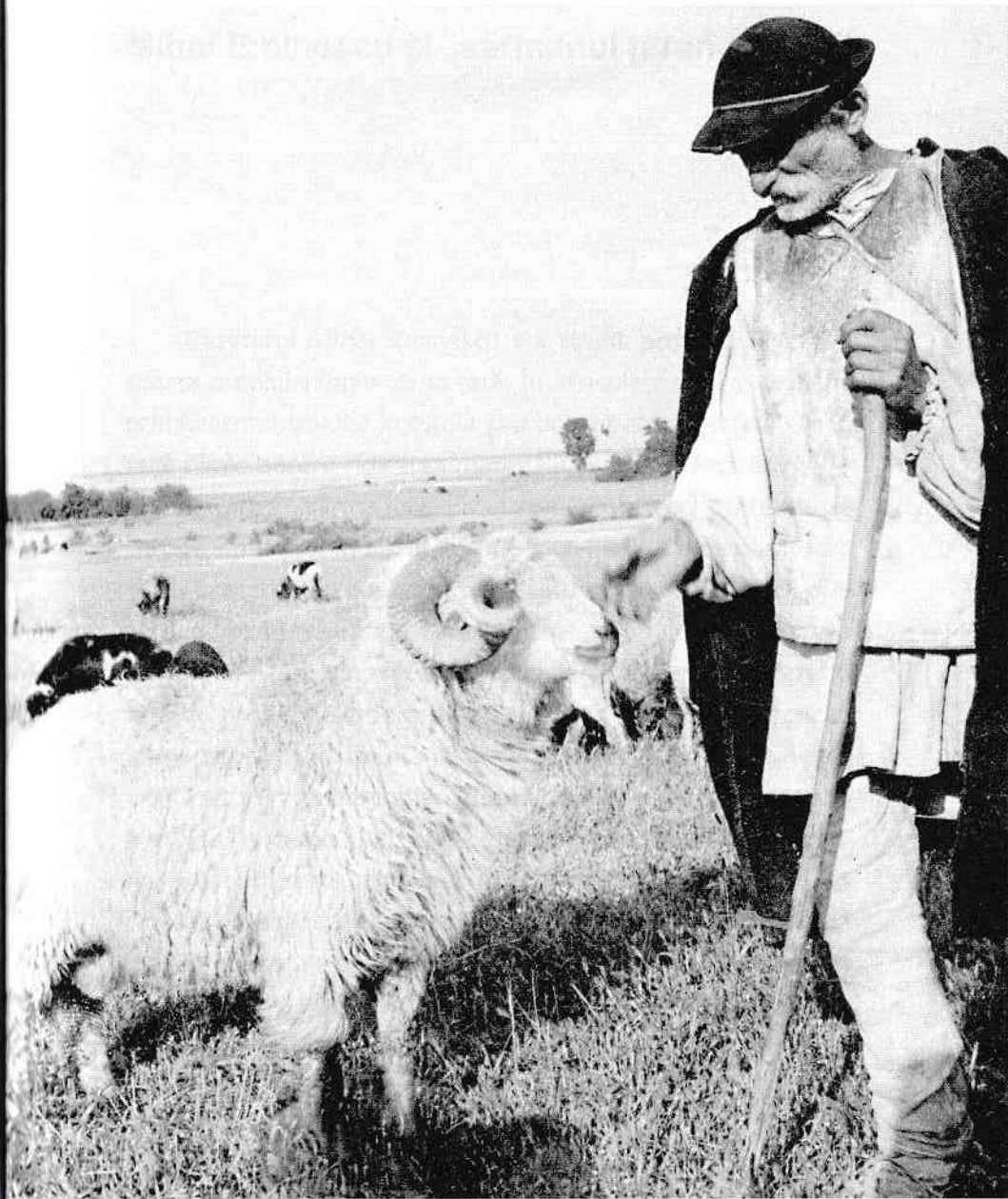
Premii și distincții: Premiul special la Concursul național de creație literară „Vasile Voiculescu” (1993); Premiul I la Concursul național „Ion Vinea”, constând în publicarea volumului de debut la editura Vinea, în 1995; Premiul pentru poezie al revistei *Lucașfărul* pentru anul 2006; Premiul pentru poezie al Colocviilor „George Coșbuc” pentru volumul *Iubita cu nume de profet*, în 2014; Diploma omagială „Sfântul Ioan Gură de Aur” (2015), Diploma cu medalie „Justinian Patriarhul” (2017) și Diplomă omagială cu medalie în *Anul omagial al satului românesc* (2019), toate trei din partea Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

Daniela Șontică

CHIPURI DIN SATUL ROMÂNESC

LBRIS

We know
books

1929. CIOBAN, SATUL DRĂGUȘ (FĂGĂRAȘ)

Mihai Eminescu și „sărmanul țăran român”

Gazetarul Mihai Eminescu s-a simțit profund legat de soarta omului simplu de la țară. În articolele sale, a deplâns primitivismul traiului acestuia și a acuzat clasa bogată că nu face nimic pentru ridicarea materială și morală a țăranimii. A apărut cauza „sărmanului țăran român” în zeci de texte pe care le-a publicat în ziarul *Timpul*. Întrebările sale usturătoare vizau precaritatea educației de la sate sau inexistența ei, precum și lipsa unei hrane corespunzătoare în ceea ce-i privea pe țărani. Arăta vinovăția politicianilor, care erau indiferenți față de problemele de fond ale lumii rurale și care practicau o impostură consecventă în alegerile parlamentare. Eminescu critica aspru administrația coruptă „de jos până sus și de sus până jos” și cerea conturarea unei perspective umane și optimiste asupra sorții celor care munceau pământul.

În *Timpul* din 23 iunie 1879, jurnalistul se referea la situația extrem de grea a țăranimii, la politica de stat deloc interesată de cei mulți și umili care erau singurii care lucrau pământul și asigurau la propriu pâinea țării întregi, dar trăiau mizerabil. Iată ce scria Eminescu:

„Suntem azi un popor de abia aproape cinci milioane de suflete. Nimic, aproape absolut nimic nu se produce în adevăratul înțeles al cuvântului în țara aceasta decât pe

tărâmul agricol; în cea mai mare parte, agricultura noastră se lucrează într-un chip cu totul rudimentar și, mulțumită nestatorniciei de temperatură ce domnește în valea dintre Carpați, Dunăre și Marea Neagră, producția noastră atârână mai mult de la bunăvoința Cerului, de la mila elementelor lui. Două milioane și jumătate de țărani (cifra exagerată poate), populație în adevăr românească, lucrează pământul și dau singura producție reală în această țară, pe câtă vreme restul locuitorilor români, cei din orașe, târguri și târgușoare, populație amestecată din curciturii asimilate românilor, [...] fac negustorie, speculă, camătă, ocupă miile de funcții publice, trăiesc din gheșefturi și din politică.”

„Populația rurală în marea ei majoritate, mai ales cea mai depărtată de târguri, n-are drept hrană zilnică decât mămăligă cu oțet și cu zarzavaturi, drept băutură spirt amestecat cu apă; foarte rar, la zile mari, și nici chiar atunci în multe cazuri, se învrednicește să mănânce carne și să bea vin. Trăind sub un regim alimentar așa de mizerabil, țăranul a ajuns la un grad de anemie și de slăbiciune morală destul de întristătoare. Chipul unui țăran român, om de la țară, trăit în aer liber, seamănă cu al uvrierului stors de puteri în umbra fabricilor. Cine a umblat prin satele noastre, mai ales prin cele de câmp și de baltă, a putut constata că d-abia din trei în trei case se găsește o familie care să aibă un copil, mult doi, și aceia slabi, galbeni, ligniți și chinuiți de friguri permanente. Această populație, pe lângă toate necazurile ei, mai are unul ce pune vârf la toate: administrația.”

¹ Articolele citate în acest text se găsesc în volumul Mihai EMINESCU, *Opere X, Publicistică*, Ed. Academiei RSR, București, 1989.

Ca unul care fusese revizor școlar, Eminescu știa foarte bine care era situația învățământului de la sate, iar atunci când deținea cifre prin care putea combate argumentat, nu se ferea să scrie:

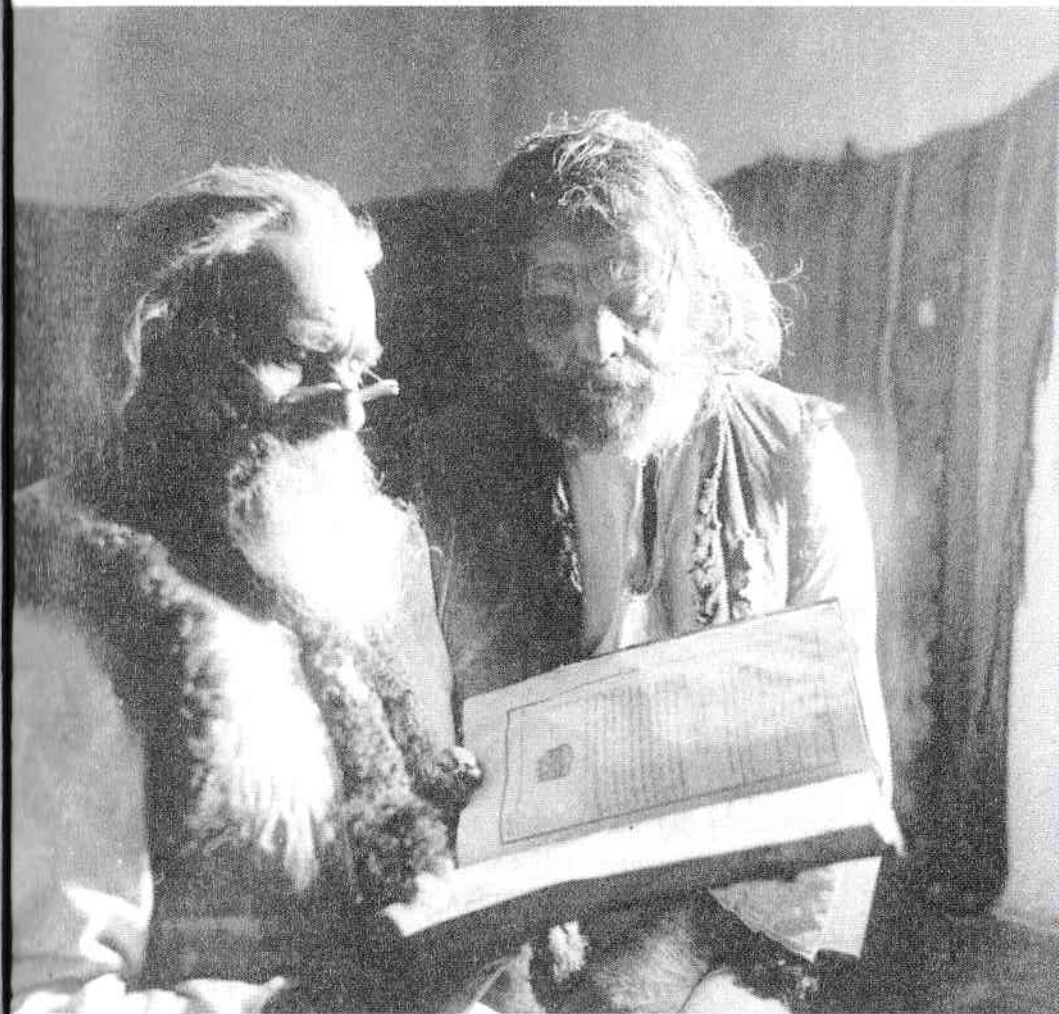
„E dovedit, asemenea, că școalele rurale scad. În patru ani de guvernare roșie [*liberală* - n.a.] au scăzut cu nouă sute și mai bine, adică cu 30 la sută. Se vede oarecare legătură între sporirea bugetului cheltuielilor cu 30 la sută și scăderea școalelor cu 30 la sută. Se-nțelege. Ce trebuie să-nvețe moșicul carte! Dacă patrioții nu știu carte, începând de la miniștri și generali, apoi țăranul să știe gramatică și aritmetică, să-l întrecă pe d. Dim. Brătianu sau pe Generalul Cernat? Nu se poate una ca asta. Unde ar rămânea atunci ierarhia între badea Ion și un ministru plenipotențiar la Constantinopol, sau un general? Să sperăm deci că, progresând în minus ca în acești patru ani, peste alți câțiva ani nu vor mai exista deloc școale rurale” (*Timpul*, 9 iulie 1880).

Și tot la necesitatea educației se referă și în acest articol:

„Dacă producătorul nostru, țăranul, ar primi în schimb cunoștințele necesare pentru a-și economisi munca brațelor și a produce mai mult cu lucru mai puțin, atunci ar exista o compensație. Dar el muncește în același mod primitiv și greu ca și strămoșii săi, însutindu-i-se sarcinile publice. Ce lumină i se dă în schimb? În timpul ministerului Catargiu, erau 2 812 școli rurale cu 75 484 școlari; astăzi, sub guvernul părintesc al roșilor, sunt numai 1 910 școli. Deci, în patru ani de guvernare roșie, s-au pustii 902 școli rurale și vor scădea și mai mult” (*Timpul*, 1 august 1880).

Necinstea, jaful din bunul obștesc, inechitatea socială l-au făcut pe Eminescu să fie neîndurător cu cei de la putere:

„Administrația noastră nu mai e potrivită cu țara, ea e barbară. De acolo vine barbaria cu care se exploatează și oameni, și pământ, lipsa de prevedere cu care se impun sub zeci de titluri dări comunale și județene, orbirea cu care se pustiesc și se deștrădăcinează pădurile, rămânerea agriculturii în starea primitivă de acum două sute de ani, sărăcirea țaranului și sărăcirea țării, mortalitatea populației. Aci nu poate ajuta medicul cu prafuri și hapuri, nu învățătorul cu aritmetică și gramatică, nu preotul cu explicarea Evangheliei, nu în fine judecătorul cu distribuirea cea mai echitabilă a dreptății paragrafate; toate condițiile de existență trebuiesc îmbunătățite și pentru aceasta trebuie o administrație luminată în adevăr, neobosită și onestă. Cu părere de rău constatăm însă că nicicând n-am fost mai departe de posibilitatea măcar de-a o avea decât în momentele de față, când administrația în mare și în mic nu e decât o unealtă pentru falsificarea alegerilor” (Timpul, 10 iulie 1880).

1928. BĂTRĂNI CITIND, ÎN LOCALITATEA FUNDU MOLDOVEI (BUCOVINA)

„Humuleștii sunt centrul lumii”

Ion Creangă (1837-1889) este probabil cel mai cunoscut scriitor român, autor al scrierilor pentru copii și despre copilărie. Până să apară internetul, fiecare generație creștea și se delecta cu încântătoarele povești *Capra cu trei iezi* și *Punguța cu doi bani* și se amuza cu savuroasele *Amintiri din copilărie*. Cei crescuți la sat se și identificau în mare parte cu numeroasele pășanii ale năzdrăvanului erou Nică.

Genialul humuleștean își recunoștea originile și se mândrea cu rădăcinile țărănești, chiar dacă în locurile publice, în fața oamenilor de cultură și în cercul literaților de la Junimea afișa o falsă modestie, pe care eminenta cercetătoare Zoe Dumitrescu-Bușulenga o sublinia în monografia *Ion Creangă* (1963):

„Și afirmarea ostentativă a țărăniei lui, făcută cu atâta fățarnică umilință la Junimea și pretutindeni în cercurile înalte, și vorbirea aceea în fileuri, de care pomenește Slavici în *Amintirile* sale, nu ascundeau decât tot mândria apartenenței la acel grup, la acel mediu social pe care-l socotea fără pereche pe lume. Pentru Creangă, Humuleștii sunt centrul lumii și al experienței.”²

² Zoe DUMITRESCU-BUȘULENGA, *Ion Creangă*, Ed. Nicodim Caligraful, Mănăstirea Putna, 2017, p. 60.